

Les gotes i el càntir

En la darrera etapa de la seva vida, el poeta Maragall va dir que «la ciutat és el compendi vivent d'un món», ho deia en una època en què les ciutats estaven aïllades, com una mena de grumolls en una bassa de ruralitat. A nosaltres ja ens ha tocat viure en un entorn fonamentalment urbanitzat. Els elements constitutius del nostre paisatge diari són sòlids i perennes. L'asfalt, el ciment, els cables i els vehicles, dominen amb més o menys mesura, tot el que veiem durant el dia.

Geògrafs especialitzats en estudis urbans –com l' Oriol Nel·lo– ens descriuen el nostre país com una constel·lació de pobles, viles i ciutats que moltes vegades és difícil constatar on comencen i on acaben. Aquestes col·lectivitats humanes que tan fàcilment observem en els mapes, amb grandàries proporcionals al seu nombre d'habitants, a simple vista esdevenen un continu sense interrupció que només els més avesats saben discernir i valorar. La ciutat ja fa temps que ha sortit dels seus confins i s'ha escampat sense aturador pel territori.

Durant segles, les ciutats van ser terra de promesa i de somnis, i el camp, aïllat i perdut en les seves tenebres, era símbol de misèria i d'ignorància. La riquesa s'apostava en les avingudes dels grans nuclis habitats, com més grans millor. Les més enormes megalòpolis van esdevenir l'exemple i el pol d'atracció d'un món que s'emmirallava en l'exuberància i la sumptuositat dels gratacels, igual que els antics somiaven amb els jardins penjants de Babilònia.

Ara, ja en el rebuf d'aquesta onada, ens presenten un somni a la inversa, tan impossible i inabastable com l'anterior, perquè se'ns fa evident que és impossible «tornar cada gota al seu càntir», tal com desitjava el periodista i escriptor de Sant Feliu de Guíxols, Agustí Calvet –Gaziel–, que mai va voler trencar els seus lligams amb el seu poble nadiu, però que va desenvolupar tota la seva carrera en grans ciutats.

Ni la realitat que reflecteixen els mapes es pot refer amb una goma d'esborrar, ni cap de nosaltres podria acceptar tornar a un passat superat definitivament per la ciència i la tecnologia. Ara el repte és trobar un equilibri que ens permeti continuar vivint en la mesura de les nostres possibilitats, reduint les desigualtats socials i territorials, per a encarar, i allargar tot el possible, aquesta darrera i definitiva era de l'evolució humana en què ens ha tocat viure.